

К 6176

ВСЕСВИТ

1937

КЛАСИЧНУ ХУДОЖНЮ ЛІТЕРАТУРУ УКРАЇНСЬКИХ ТА СВІТОВИХ ПИСЬМЕННИКІВ МАСАМ ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА НА ТВОРИ УКРАЇНСЬКИХ ТА СВІТОВИХ ПИСЬМЕННИКІВ

Леся Українка.—Повне видання творів. За загальною редакцією Б. Якубського. Збірка складається з 10 томів. Вийшло з друку 6 томів. Все видання вийде протягом 1929 р. Передбачається випустити додатково ще 2 томи):
Ціна за 10 томів без палітурок—15 крб. 30 коп. В 10 міткалевих палітурках—21 крб. Завдаток—3 крб.

М. Кобилянський.—Повне видання творів. Редакція тексту Ан. Лебеда. 7 томів. Вийшло з друку 2 томи. Все видання вийде протягом 1929 р. Ціна орієнтаційна: без палітурок—13 крб. В 7 міткалевих палітурках—16 крб. 50 коп. Завдаток—1 крб. 50 коп.

Іван Франко.—Повне видання творів. За редакцією С. Пилипенка та Івана Лизанівського. 29 томів. Вийшло з друку 24 томи. Решта вийде протягом 1929 р. Ціна 34 крб., а в 15 міткалевих палітурках—41 крб. 50 коп. Завдаток—5 крб.

В. Винниченко.—Повне видання творів 22 томи. Все видання вийшло з друку.

Ціна 21 крб., а в 10 міткалевих палітурках—26 крб. Завдаток—3 крб.

Б. Грінченко.—Повне видання творів. За редакцією Марії Грінченкової. 10 томів. Вийшло з друку 6 томів. Решта вийде протягом 1929 р. Ціна 9 крб., а в 5 міткалевих палітурках—11 крб. 50 к. Завдаток 1 крб. 50 к.

М. Гоголь.—Збірка вибраних творів. За редакцією І. Лакізи та П. Филиповича. Стилістична редакція А. Ніковського. 5 томів. Все видання вийде з друку 1929—30 року. Ціна орієнтаційна—10 крб. В 5 міткалевих палітур.—12 крб. 50 к. Завд.—1 крб. 50 к.

Бібліотека сучасного українського письменства.—Серія I—21 том. Все видання вийшло з друку. Ціна 9 крб., в 5 міткалевих палітурках по декілька книжок—11 крб. 50 к.

Завдаток 1 крб. 35 коп.

Серія II—22 том. Все видання вийшло з друку.

Ц. 11 крб., 60 к. а в міткалевих палітурках по декілька книжок 14 крб. 60 к. Завдаток—1 крб. 75 коп.

Літературна бібліотека.—Серія I—16 томів. Все видання вийшло з друку.

Ціна 16 крб., в 8 міткалевих палітурках по 2 томи—20 крб. Завдаток—2 крб. 50 коп.

Серія II—13 томів. Все видання вийшло з друку. Ціна 14 крб. В 7 міткалевих палітурках по 2 т. 17 крб. 50 коп. Завдаток—2 крб.

Комплект театральних п'єс.—Серія I—23 книжки. Все видання вийшло з друку.

Ціна 7 крб. 30 коп., в 4 міткалевих палітурках по декілька книжок—9 крб. 30 коп.

Серія II—19 книжок. Все видання вийшло з друку.

Ціна 9 крб., в 5 міткалевих палітурках по декілька книжок—11 крб. 50 коп.

Завдаток—1 крб. 35 коп.

Бібліотека світового письменства—11 томів. Все видання вийшло з друку.

Ціна 13 крб. 75 коп., в 6 міткалевих палітурках по декілька книжок—15 крб. 75 коп. Завдаток—2 крб. 10 коп.

Гі-де-Мопасан.—Повне видання творів. За загальною редакцією проф. С. Савченка. 10 томів. Вийшло з друку 6 томів. Все видання вийде протягом 1929 року.

Ціна в палітурках 19 крб.

Завдаток—3 крб.

Герберт Велз (Уельс).—Збірка вибраних творів. За редакцією проф. Калиновича 6 томів.

Все видання вийде протягом 1929—30 року.

Ціна орієнтаційна: 10 крб. В 6 міткалевих палітурках 13 крб. Завдаток—1 крб. 50 коп.

Бібліотека дитячої літератури—(Оповідання для дітей).

Серія I—25 книжок.

Всі книжки вийшли з друку.

Ціна без палітурок 2 крб. 10 коп., в 2 палітурках—3 крб. 10 коп.

Завдаток—35 коп.

Сер. II Молодшого віку—34 книжки. Всі книжки вийшли з друку.

Ціна 11 крб., в 6 міткалевих палітурках по декілька книжок—14 крб. Завдаток—1 крб. 65 коп.

Шкільна бібліотека молоді—30 книжок. Всі книжки вийшли з друку.

Ціна 11 крб. 56 коп., в 6 міткалевих палітурках по декілька книжок 14 крб. 50 коп.

Завдаток—1 крб. 75 коп.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ: При передплаті дається завдаток: на решту вартості робиться накладна платня при надсилці книжок. З бажання передплатників накладна платня може бути одноразова на все видання, яке вийшло з друку, або на декілька томів. Остаточний розрахунок робиться при надсилці останнього тому. При замовленнях зазначити, чи надіслати книжки в палітурках та по скільки томів. Пересилка коштом передплатника.

При замовленні безпосередньо в Головній Конторі „Вісті“ передплатники газети „Вісті“ або журналу „Всесвіт“ одержують 10% знижки з суми, на яку буде зроблено передплату, на вищезазначені твори, в разі надсилки свого адресного ярлика, або № замовлення.

Ті, що не передплачують газету „Вісті“ або журналу „Всесвіт“ при замовленні безпосередньо в Головній К-рі „Вісті“, одержують **БЕЗПЛАТНО** газету, або журнал, в залежності від їх побажання, на всю суму завдатку.

Передплату приймає Головна К-ра Харків, вул. К. Лібкнехта № 11 та всі філії **ВИДАВНИЦТВА ГАЗЕТИ „ВІСТІ-ВУДВК“**.

ІН ВИДАННЯ V

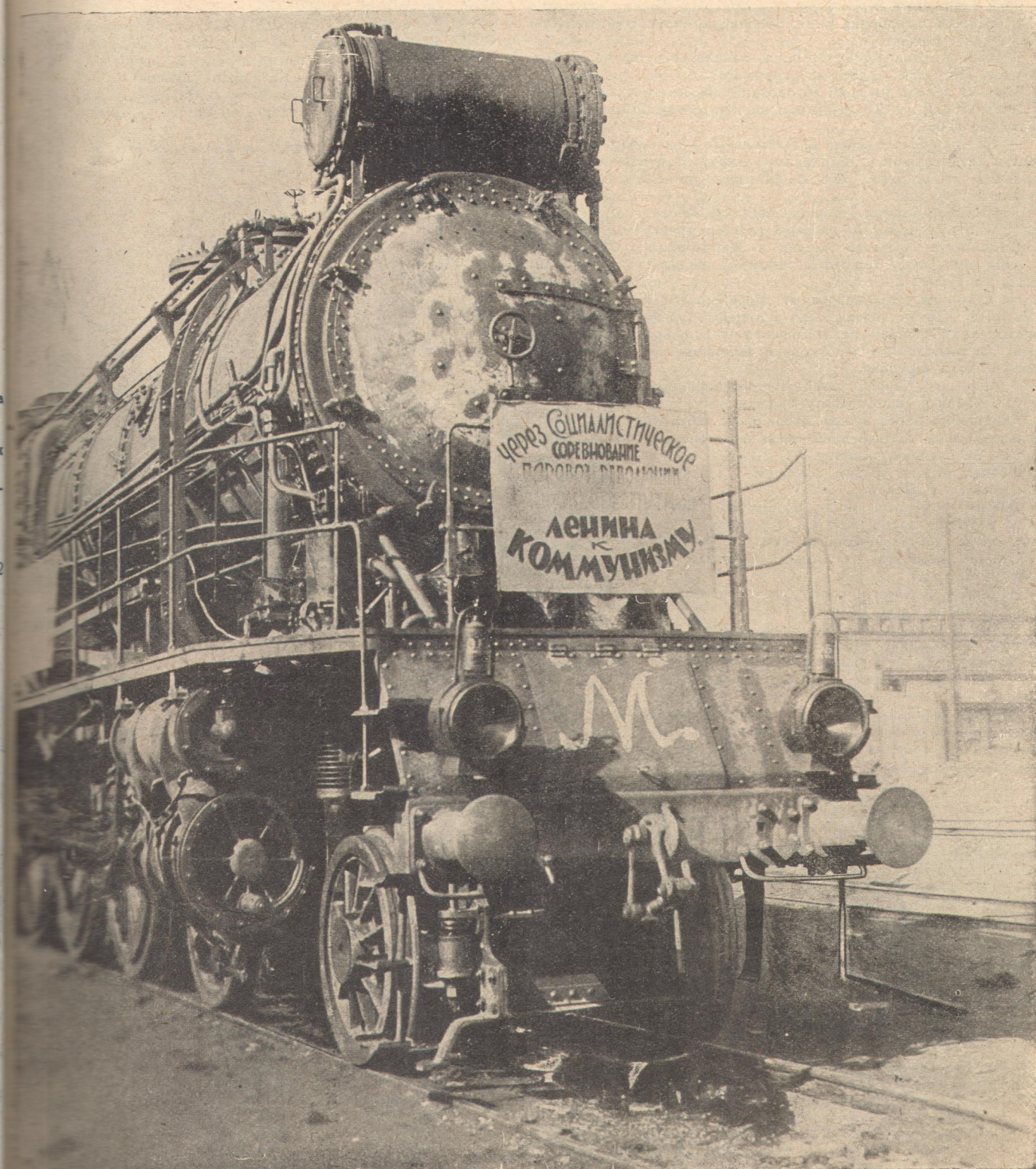
Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

№ 27
14-го липня
1929 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

Перший мідний паротяг серії „М“, цими днями збудований у Луганську.
Див. нарис „Перший Український М“

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

П А Р О С Т К И

Сонце з хлопчентя випікало булки.

Ішли хлопчентя через гору до озера. На березі скидали шгани, скакали з горбочка вниз. З води виривали, утопленичу робили пику, горланили:

— Хлопчата, на корчагу!—Вода хапала під пахву, губи плескали. „Корчага“ чулось як „корчмага“.

Корчага лежала на воді, як здохлий баран. Стурбована—вертілась з боку на бік, стрижнем на повітря приймала й підминала під себе.

— Еп—кричали.—Тепер—я капітан! (Де коли нагорі сиділи). А потім захлиснувшись, підпливали і знову оточували корчагу здоровими слизькими рибами. Животи дитячі бурчали як струмки.

Текля, вбіральниця, варила обід. В їдальні член Виконкому приміряв на столі тарілки тресту Порцелян-шко. Поділив: тарілки з серпом-молотом усім піонерам, а іншим хлопцям—з квітками. Сказав на кухню: „Готово!“.

На кухні, на столі мокрім, як дерев'яна ложка після обіду, Текля різала сало і думала про № Кавполк, а хлопчентя пекли пшеничку (по три штуки на господаря) і завбудові в чайникові варила молода картопля.

— Черговий, давай дзвінок! — розпорядився завбуд і пішов у свою кімнату обідати.

Хлопчентя через вузькі двері йшли табуном. Москва—Колька Московський—жевжиком засів у дверях і не пускав у кімнату.

Москві надали в зад колінцем і він флейтухом вилетів з дверей.

Дзвін і чавкання пішли по кімнаті. Чергові бігали, вертіли казана, лаялись з чергою. Мотька вдавалась й виригала пшоно на стіл.

Старші хлопчата за столом балакали про циркових борців.

— Маска перемоги чорну маску потягла в партер, а чорна маска їй каже:

— Ти думаєш, я тебе не знаю. Я тебе знаю ще тоді, коли вкупі вчилися у Піддубного і я тебе завжди клав за 3 хвилини. А маска перемоги кричить:

— Ой, держіть мене, це Джоні Мультион,—і сама лягає на землю.

Педагог підійшов і слухав з педагогічною метою, кілька хвилин дивився мовчки, потім рукою хапнув уперед і вивернув руку того, що говорив долонею наверх. І став він говорити наче зрадивши:

Гірняки Донбасу прибули до Москви. На нашому фоті—зустріч гірняків у с. Нижні Котли, біля Москви

— А, Петрику, орішки їли. Смачні орішки їли, Петрику. І потім до всіх дітей!

— Що ж, збір уже почали? Так? Руки пекти взялися? В що, як помидори розтаскали, так я вам дам оріхи тягнути. Голова виконкому, підеш понад деревами, розшукаєш кладу з кожного кладу візьми по 120 оріхів і занеси до комори.

По обіді Петрик надяг завдомову кепку і рушив з Виконком. Біля плетеного забору дібровою стояли дерева оріхові, і в них лазили мавпи в штанах.

Захопили чотири дерева. Двоє стояло з двох кінців, двоє стали стягати мито.

У переведенні тижня автодору діти столиці нашої беруть жваву участь

— Покажи кладу, жив-во!

Клад: ямка і в ній оріхи—окремо чищені і нечищені. Вибираючи 120 у відповідь на господарські резони Митьки, голанив голова:

— Кинь! З цього вкладу взяли, а ще двох нема. А цю вирвав з-під пояса сорочку і звідти сипались оріхи.

По обіді сонце бігло на захід. Проміння гналися за сонцем сповзали по землі.

В час занять завбуд провадив антирелігійну бесіду. Завбуд говорив тихо і хлопчентя проміж себе запитували:

— Чого це він так говорить?

— Його на фронті поранено, три дірки м'яса. Напружитися—кишки через ті дірки вилізають.

Завбуд провадив антирелігійну бесіду:

— Ось, хлопчата, бога нема. Петрику тихіше. Говорили, що бог усе створив, але це неправда, і зараз доведу. Все виникло через себе. Ось в науково-природній досвід: візьміть звичайної тирси помістіть на ню—через три дні будуть блохи.

У хлопчат очі на чоло полізли. За 10 хвилин кожного була своя лябораторія.

За клунею голова виконкому Петрик Тювін розповідав надзвичайну річ.

— Танька, стерва, пішла до Парфентича. Парфентич дав їй яблуко і вона їла. І потім він їй сказав ти до мене ходи і не слухай Виконком. Це значить зрадниця, контрреволюціонерка. Бити будемо, голо розіб'ємо, щоб не зривала дисципліни.

Хлопчата загомоніли:

— Будемо їй так дозволяти!

І коли покликали Таньку, губи їй дріжали, голова схилила.

— Танько, підійди сюди,—сказав Петрик. Він цапнув Таньку за пальці і смикнув до низу:—Стерва, яблука їла.

в Харкові підписано угоду між Донвуглем та Аме-
ською фірмою „Роберте і К-о“ на проєктування чотирьох
великих шахт у Донбасі. На фоті—момент підписання
Сидять (зліва направо): презид. фірми „Роберте і К-о“—
Роберте, голова правл. Донвугля—тов. Ломов і головн. інж.
„Роберте і К-о“ п. Лорі. Ззаду—представники Донвугля

вчина пика посіріла, губи розтулились.
—Петька, пусти—заревіла вона на все горло.
Таньці всадили 15 раз ремінем; били з двох боків.
Танька стогнала, ревіла. Педагого почули рев і зірвали с.
—В один на Таньчин крик.
—В чому річ, що трапилось?
—В зустріч ішла Танька. Тань-
ка тильгала разом на обидві

—Це Петько—а?
—Ох ти, Танько! Як же
смів тебе?
—Сво-лоооч!.. Я до Парфен-
тички. Стерва.
—Ну, не дайся, вистачить.
—Видвели до вихова-

Чорт їх знає, це якісь
бупривці, а не діти,—
педагог.

Тобто, що вони з Пар-
фентича, з колишнім їх
бач, до якого Танька от хо-
чуть вони його з роботи
—прямо дивно.

Парфентич був нічого
Суворий він здорово
правда, і кишеню свою
але за те у нього була
ліна, хлопчат він умів три-
з кулаку. Влітку в саду
зартувий, яблука йому
занадто здаються, стоїть,
не сходять, але сам не їсть
не дав. Парфентич,
був чоловік [нічого собі.
жінка його, Раїса Пе-
дітей експлуатувала до
міри. Чуть чого їй
самовар поставити чи дров
і, або, вибачте, генерала
—зараз відправлявся, ска-
бібліотекар і винеси їй.

Заталі йшло так далі й далі.
Тільки одного разу увір-
терпець у хлопчат. Сиділи
вечорі на дворі, а Раїса
теж там сиділа. Під'їжд-
завбуд на дитбудинковій ко-
каже до жінки:

—Ох, катався я на своїй
і перекався.

А Колька тут сидить і відповідає: — На дитячого будинку
коняці, а не своїй. — А завбуд доїхав до нього:

— Ти, каже, сукин син, мовчи, дя коняка все рівно, що моя!
— Як же,—відповідає йому на це з другого кутка Васька.—У
сукиних синів коней не полагается, у них тільки віслюки по-
лагаються,—і пальцем на Парфентича. Парфентич за гарап-
ника, а хлопчентя зправа біжать, а зліва насідають. Кричать:
Не дамо, кінь наш, дитячого будинку, а не Парфентича,—і
стягають його за штани з коня. Порвали йому галіфе одно,
бухнув він з коня, а хлопчата вирішили вже до останнього
дійти: зробили купу; всі на нього налягли, душ із десяти і кри-
чать:—Бугу, бугу.

З того часу хлопчата стали шити справу. Перше зібрались
у підліпний комітет. За Парфентичем гріхи, звичайно, були:
ще до війни він був у партії есерів, від проданого врожаю собі
грошки залишав, перекупки в нього від казенних корів молоко
купали, —так це вони йому все зарахували. Але й не тільки
це, а взагалі, вони його вирішили прикінчити остаточно. Поки
вони йому обвинувачення складали, минуло з місяць. Знали
про цю справу всі діти і до чого вони всі мовчали, прямо
дивно: ніхто слова не пискнув, а радилась хлопчата щоразу
вкупі. Мовчали всі; тільки хіба іноді очима блиснуть на Пар-
фентича, та й усе. Був би тут коли якийсь фіскал і скажи він
що Парфентичеві, так вони б його зі світу вижили б.

Словом, через місяць в газеті замітка: „Ретельний завбуд
чи есер в есесер“—йому хлопчата прийняли й політику.
Через два дні приходять: Дозвольте зробити трус і в разі по-
треби арешт.

Ну, тут хлопчентя всі на подвір'я висипали і тут, можна
сказати, вони вивернули всі шви назовні.

—Підем, товаришу, сюди. Та, підем товаришу туди, сло-
вом, чи розумієте, ведуть їх на горище, а на горищі за сіном
вигортають гвинтовку і бомби, і патрони і набої і чорт його
знає, що таке, словом на роту зброя.

Взяли Парфентича. Посадили його до бупру.

Ось до чого хлопчата дожили справу. Власного завбуда
посадили у бупр. Чорт їх знає, це якісь злидні, бупривці, а не
діти,—сказав педагог.

Він замовк і засумував.
—Якже це? Невже він організував банду, чи що?—спитав
практикант педагог.

—Ні, спаси боже,—закрутив
головою педагог,—Парфентич був
мирна людина. Це хлопчата, коли
діло шили, кожен день із своїх
арсеналів перетягали на горище.
У них ще з 20 чи з 19, коли все це
на вулицях валялось, так ще звід-
ти було запасено, ну так вони
йому, значить, і підшили. А він
був людина мирна, тільки правда
шахрай великий.

Єдина комуністична газета, що її не заборонено у се-
редній Німеччині. Після заборони „Роте Фане“ і „Клясен-
Кампф“—„Трибуна“ стала єдиною. За відомостями, що їх
вже одержано, Пруський міністр внутрішніх справ хотів
заборонити видання „Трибуни“ на місяць

Текля готувала вечерю. На
холоді вечора кухня паровозом
гуділа і рвалася з місця. З супу
пробивались золоті бульбочки.

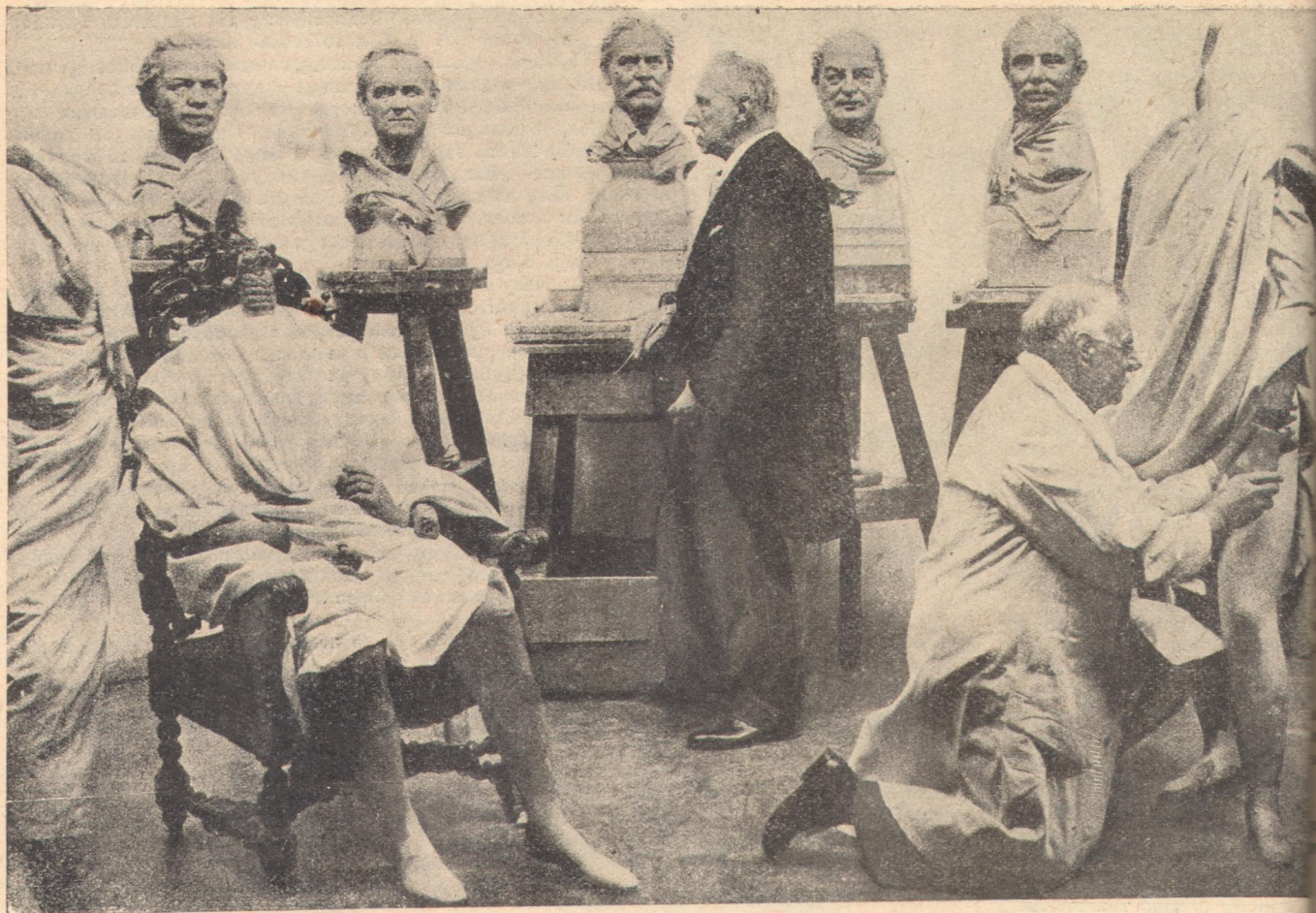
Текля думала про Н Кавполк,
різала сало і відкладала два шмат-
ки для Митьки Приборчика.

Митькові Приборчиків було
18 років, більше, але Митька
брехав про 16, щоб дозше за-
шатись у дитбудинкові. Він гудів
розсудливим басом і крутив в
нею кохання. Текля ховала своє
кохання від дитбудинку, але це
не виходило.

І завіз 3 сотні, Н кавполку,
де був той завіз, де рахувався
Теклин чоловік. Він раніше слу-
жив у Волинській губернії, а по-
тім пропав і прислав через два
роки листа з Туркестану, куди
закинули його з кавдивізією. Він
надсилав Теклі конверти і в них
і на адресах писав їй Н кавполк.
Цей Н кавполк став Теклі за ча-
ривний знак.

Текля згадала листи, обіля-
лась чорною сльозою і покли-
кала Митьку та дала йому сала
зі жмені і Митька їв слизьке
сало.

Захід був, як вогнище, що
згасає і земля застелилась тем-

Британський кабінет у паноптику

За давньою традицією в Лондонському кабінеті воскових фігур Туссо завжди показується в повному складі міністерів його величності.

Після останніх виборів і пришествя до влади лейбористського уряду в майстернях Туссо закіпила робота, заходили терміново ліпити з воску Мекдоналда й К-о.

Консервативних міністрів винесли на горище, але заховали обережно, бо не виключена можливість, що Болдвінівський урядові доведеться ще повернутися на старі місця.

На малюнок—майстерня, де виготовлюються воскових міністрів. Готові голови: Кляйнс, Сноуден, Мекдоналд, Гендсон і Томас.

ним його ді... Сечір одягав на землю гулкий, порожній футляр і крики ставали глухішими і сутіні стрибали на плечі.

Стара прийшла, опускаючи в холодний пил, як у воду, босі ноги.

— Філатові діти є у вас?—спитала стара. Вона сіла на дровах біля клуні і витягла з кошика помидору.

— На що вам Філатові?!—спитав завбуд.

— Філатов Коля, мій хлопчик, пане. Його до вас в 22 з Самари з дитячого будинку прислано.

— Філатов Коля?—переспитав завбуд.—Може Філімонів Коля?

— Може й Філімонів Коля, пане.

— Так як же він—Філатов чи Філімонів. Що ти плу-тавш?

— Може його в списках не так записано. В Наросвіті зовсім нема в списках. Я б його побачила, Колю Філімонова. Хлопчата з вереском сипнули за Колею.

— Колько! До тебе мама приїхала мабуть!

Хлопчентя їла дрож. Їх мами приїхали ніби.

Коли з темряви вискочив Колька—стара піднеслась і помидора застрибала по дровах.

Коля біг назустріч, не бачучи дороги. В 22 він залишив матір.

Колька забув таке слово. Воно вдарило в ньому гарячим струмком.

— Коленько! закричала стара. Коленько!—закричала так, що вибігли дивитись з сусіднього двору.

Чули тільки, як ляпала ногами стара по пилу, коли до Кольки назустріч бігла...

Раптом спинилась. І Колька став. Мовчали навколо. Біля криниці перекачували цег на валику.

Стара зідхнула і в грудях їй зашуміло, як у розбитій хаті.

Не той це,—сказала стара.—Мій Коля Філатов.—Вона по-нулась за вузликом.

— Стій,—сказав завбуд.—Стій, кажу. Стій, я тобі пош-твого хлопчика в списках за 22 рік.

І поки в себе в кімнаті завбуд рився в столі, шукав стара розказувала:

— Після голодного часу приїхала я з Самари до Нарос-Київської, куди Колю перевезли і спитала в Наросвіті: мій Коля у вас? Кажуть, списки переплутано. Дивились і мерлих і в живих дивились.

— Філатові є, але Колі мого аж ніяк нема. Подумала, що його робить? І пішла їздити по Філатових у всі д-динки. І по Філімонових їджу—аж ніяк нема мого Колі. аж ніяк нема його. Краще я б знала, що Коля мій помер, так от, не знати за нього. Краще б ти вмер, Колю.

Стара затоптала, забовтала ногами і рванула сиве волос-чужі, мертві нитки. Коли завбуд став перебігати очима стор-стара ідолом старовинним застигла біля стіни, не ру-з місця.

— Нема у нас такого,—нарешті сказав завбуд.—Іди в будинки, бабко, може знайдеш.

Завбуд закрив останню теку. Це була розкладка прод-харчування. Це була остання тека, що лежала на столі.

— Нема його,—повторив завбуд. Він побачив, що не-лах зрушити стару й повторив: нема його, розумієш, стара мовчала.

— Нема його, кажу, іди звідси, іди кажу!—Завбуд ста-спокій і закричав. Завбуд був близько до плачу.

Стара стріпнула з очей пелену...

— А як говориш? Нема? Я знаю, що нема.

Вона глянула на завбуда докірливим поглядом, зам-шарфа і вийшла з кімнати.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ „М“

Його ще були не пофарбували — де на казані брудними плямами лежала ще іржа. Але і в цьому невичисленому виді потужний „М“ вражає. Труби майже не було видно — накривав циліндр водонагрівача; мова тіло паровозу впевнено лежало на міцнішій рамі; людина, що щось шарудувала біля буферів, здавалася не пітмею проти нового паровозу. „М“ готувався до спроби. Поза водонагрівача легким струменем здіймався дим; машиніст у будці востаннє перевіряв ру-

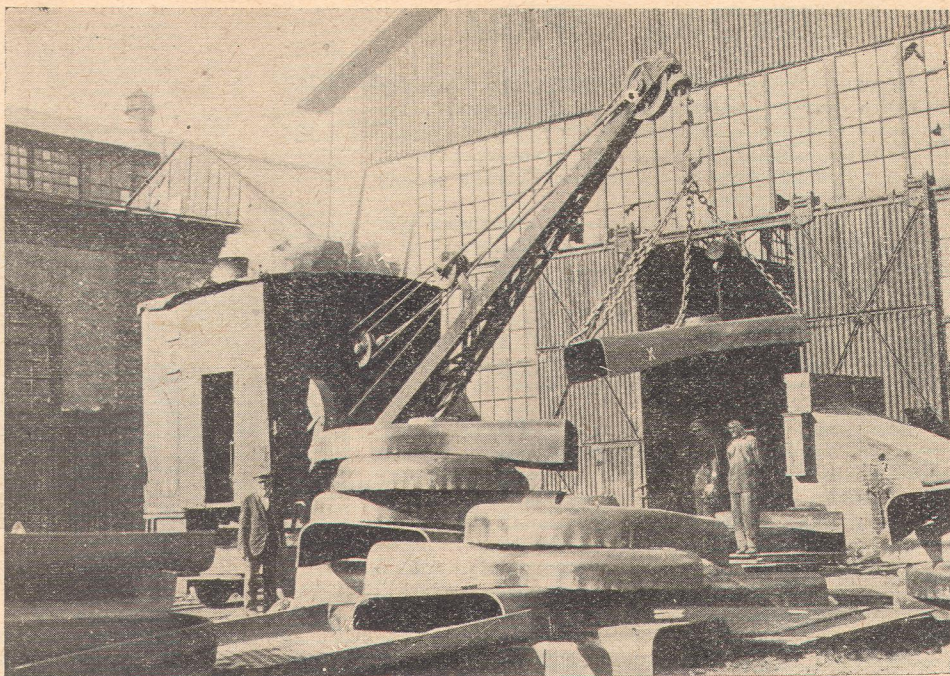
Первенець нового будівництва Луганського заводу готувався до першої спроби. І робітники, і ті що створили його, всміхалися: не кожного дня трапляється, не кожного дня гучний паровоз знаменує собою перемогу всього заводу, що з честю витримує іспит, побудував уперше модель потужного велетня „М“.

Шапть, вириваючись пара; м'яко спливає легко рушають з місця колеса. „М“ пливко несе своє стале тіло. Далі, далі: ось за поворот, за цехи, ховається за ними...

— Щасливої дороги!..

„М“ пішов — і ми йдемо в цехи паровозного заводу. Цехи, де народили цю ставну машину з металю та праці сотень і тисяч робітників.

Більше 4¹/₂ тисяч деталей треба зробити, зібрати. щоб

Луганський завод „ОР“. Транспортують покрішку паровозного казана

створити паровіз. І всі ці деталі робиться тут на заводі, що давить величчю своїх розкиданих відділів. Ми проходимо по цехах заводу, повз вогнедишні вагранки, де пульсує розтопленний метал; біля прокатних вартатів, в чийх сталевих обіймах мнуться й покріливо згинаються розпечені бинди заліза.

Усе підлягає єдиному стрункому планові: з усіх тих цехів виходили деталі, дрібні й великі частини майбутніх потужних паровозів. Деталі створювалися в різних кінцях заводу, кожна з них ішла своїм шляхом; але в певних пунктах вони зустрічалися, сполучалися, — щоб знову йти далі, до центру, до збірного цеху.

Потужні крани різучо легко підіймали й переносили важкі штуки металю; ланцюги кранів скрипіли, стогнали, в струну витягалися; але сталевий хобот крану легко повертався і переносив метал у повітрі, складав його на платформі, — і, повертаючись знов, намащував своїми гаками новий вантаж.

У казанному цехові, де треба було кричати на вухо своєму сусідові, а він проте нічого не чув, приглушений неймовірним торохкотінням молотів, — в казанному цехові ми йшли вузькими коритарями поміж казанами, що лежали й стояли. Там, всередині залізних стін, робітники свердлували дірки, клепапи; вони не говорили один з одним, мову тут скасовано. Голос людини зникав у хаосі ударів, його заміняли жести...

До збірного цеху деталі надходили з різних боків; їх повітрям несли міцні лапи підносних кранів, підвозили плятформи й вагонетки. Деталі скупчувалися біля збірного цеху, чекаючи на свою чергу, щоб разом з іншими перетворитися на паровіз. Тут, у цьому цехові, на рейках стояли дивні спорудження: важкі рами на колесах очікували поки відносний кран спустить на них з гори казан; частки паровозів маячили там і тут немов у хірургічній залі — під косим промінням світла в цеху лежали роздерті частини тіла: колеса, казани, рами, циліндри, арматури. Але в хірургічній залі тіло роз'єднують на частини, — тут же частини збирали в одне тіло. Процес зворотний. Частини, розпорошені й димні, входили до цеху з усіх боків; і від часу до часу широкі ворота цеху випускали на зовні готовий паровіз. Чи не так вийшов звідси й „М“?..

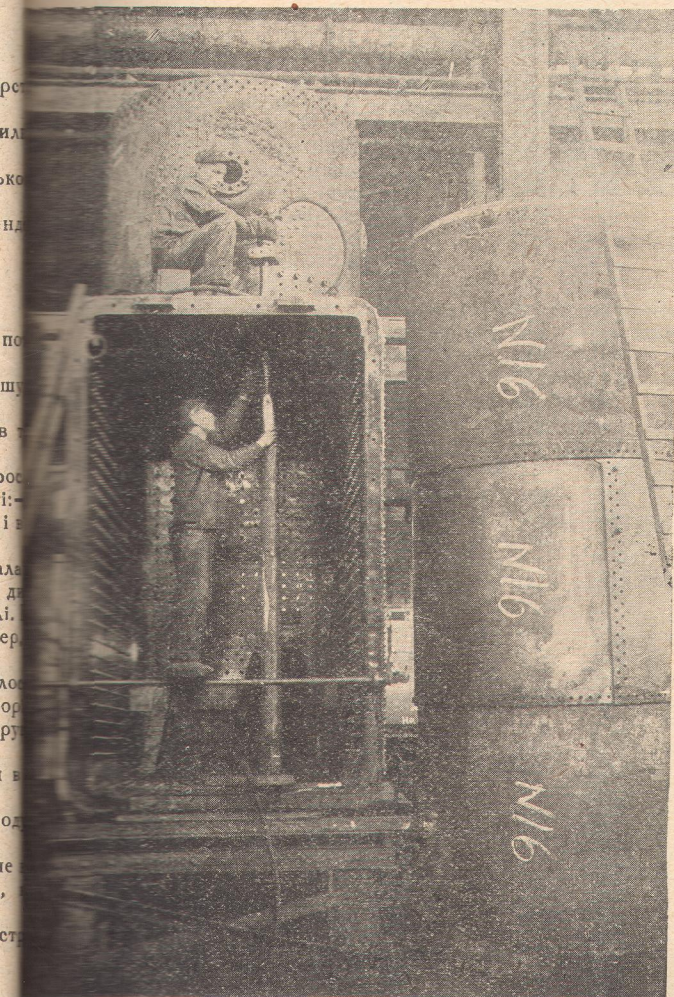
... Зараз він далеко від заводу, він випробовує свої сили на рейках, що вагітають за обрїй. Перший український „М“ складає іспит.

Ближчим часом завод випускає ще дев'ять таких паровозів. Дев'ять братів однієї родини „М“, що вийдуть за межі заводу до 1-го жовтня ц. р.

Десять нових надпотужних паровозів вийдуть на залізні шляхи до осені з Луганського. Вони потягнуть магістралями посилені склади потягів — по 20—22 пудьмани замість звичайних 12—14. Але хуткість потягів залишиться та ж, якщо не більша.

... Необмеженими просторами Союзу лунуть нові пасажирські паровози серії „М“, милуючи око своєю красою й потужністю. Нові паровози нової радянської конструкції, створені цілком на радянських заводах. Це — перемога. І з цієї перемоги може писатися Луганський паровозобудівельний завод ім. Жовтневої революції.

Владко

Роботи в паровозній печі

РАШІВСЬКА СПРАВА

Недавно Виїздна Сесія Харківського Оксуду закінчила розгляд відомої „Рашівської справи“, що про неї в свій час було оголошено в пресі постанов „ЦК КП(б)У“. Справу розглядалося безпосередньо на місці в с. Рашівці, Роменської округи. Розгляд справи притяг силу селянства.

Щоб краще уявити й усвідомити обставини цієї справи, слід вдатися в Рашівське минуле. Рашівка—досить багате село. Рашівські багатії в минулому займалися промислово-торговельними операціями і навіть експортом за кордом. Там жили „щетинні королі“, що відряджали своїх агентів по території майже всієї колишньої Росії. Останні скуповували в селян щетину, даючи їм за це різний дрібний крам, галантерію тощо.

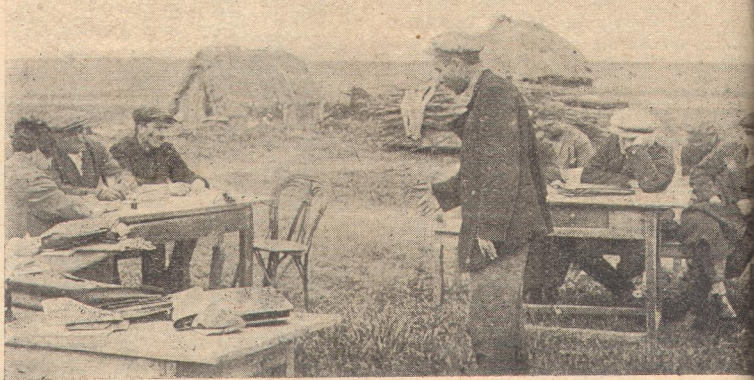
Рашівські багатії мали від цього величезні прибутки і не дивно, що серед них були крамарі з великими капіталами. Для характеристики рашівської економіки досить зазначити, що навіть після революції на тисячу дворів там залишилось понад 100 міщних глитаївських господарств.

Цілоком природно, що після революції міцно об'єднана поміж себе група глитаїв намагалася впливати на політично-громадське життя села і захопити владу в Рашівці до своїх рук. Групі глитаївських пришийхвостів і колишніх людей пощастило пролізти до лав компартії й до місцевих органів радвллади. Вони перекручували пролетарську клясову лінію партії й радвллади, працювали на користь глитаїв і глитаї жили, як кажуть, притівуючи.

У Виконкомі, комітеті взаємодопомоги, в земгромаді, були у них свої людці. Ці ж людці складали й провідну частину комосередку. В наслідок цього глитаї одержували найбільші пільги, призначені для бідноти. Підчас землеустрою вони одержували найкращі ділянки, ліс призначений для бідноти і навіть позики з комітету взаємодопомоги.

Районна влада мовчала, бо голова райвиконкому—Півень теж був з числа „своїх“. А біднота була тероризована глитаями та їхніми пришийхвостами. Бо висгупати проти них, це значило виступати проти місцевої „влади“.

За таких умов рашівської дійсности повернув на село кол. його мешканець, бідняк Дмитерко, що до цього часу працював шахтарем. Своїм пролетарським інстинктом він одразу ж відчув, що в Рашівці не все гаразд і пильним оком почав придивлятися до роботи місцевих органів влади. Насамперед він звернув увагу на 2 колгоспи, що

Суд (ліворуч), допитує свідка Дмитерка

розташувалися поблизу села. В цих колгоспах засіли глитаї та їхні пришийхвости, кол. бандити і подібний елемент, керували колгоспами на зразок кол. поміщиків. Наприклад, в „Артлі № 1“ орудував гл. Кириєнко, що йому належало майже 2/3 колгоспівського майна й грошей.

Будучи сількором „Рашівського Села“, Дмитерко напав на кореспонденцію про рашівське засилля й неспорядок в колгоспах. Районна влада призначила комісію для розслідування фактів, наведених у кореспонденції, але комісію склали з вгаданих людців—глитаївських приятелів. Цілоком зрозуміло, комісія визнала факти, наведені в кореспонденції, за... брехню.

Тоді починається цькування Дмитерка. Глитаї та їхні пришийхвости, чий авторитет, як „представників влади“ Дмитерко намагався підірвати, оголошують йому верту війну. Його обвинувачують в найрізноманітніших злочинах, переслідують, намагаються

Лав підсудних

засобами дискредитувати його як сількора й активного громадського діяча й усунути з села.

Проте, газета не залишає цієї справи і енергійно розслідує її. За справу береться Прокуратура Республіки. Слідчий вважав важливішими справах т. Євгенєв провадить слідство, що тривало чимало часу, поки Рашівський гнів було викрито.

На лаві підсудних опинилося понад 15 чоловіків, що обвинувачувалися в численних злочинах—в незаконних, в зловживанні владою, в підслужуванні, в антирадянській діяльності. Матеріали справи склали 4 величезних томи. Понад 100 свідків викликані до суду, щоб викрити детально всі обставини справ. Між іншим, підчас слідства випадкового виявилось, що дехто з обвинувачених у цій справі—убивці, за час в гетьманщини, матроса-більшовика Лизуна. Один з них—Горошко був секретарем рашівської земгромади й орудував всіма її справами.

Після багатоденного процесу, Виїздна Сесія Оксуду засудила учасників убивства Лизуна, Горошка, Оніпка і Шикова, за совокупністю злочинів, до найвищого заходу соціальної оборони—розстрілу. Тільки зваживши давність злочину, замінив розстріл позбавленням волі—Горошкоков на 10, Оніпкові на 8 і Шикову на 5 років.

Глитаї Кириєнка С. суд ухвалив позбавити борних прав (активного й пасивного), а також позбавив його права працювати на державних та кооперативних посадах. Кол. голову Рашівського Виконкому—Турова засуджено на позбавлення волі. Інших обвинувачених засудили на різні строки. Останню сторінку в рашівській справі закінчено.

Мак Бе

Широкі кола селянства уважно слідкували за розглядом справи

ОХОРОНЯЄТЬСЯ ЗАКОНОМ
НА ПОТСДАМЕРШТРАСЕ

Карнера
багнув
у пику Белоку,
Белок
Карнері
мазнув під ребро,
Карнера
зробив
з Белока
толоку,—
це зветься
боксом,—
народнім добром,
В руках
щуцманів
гумовий баяст,—
публіка
ломиться
в Спорт-Палас,
А в публіці:
крутиться
гешефтний організатор,—
фанатик—
не боксу
тоталізатора,—
Губа не дурна,—
він знав,
що
бокс—
мордобій,—
головне
райхсмарки.—
З надутих
щок
вилітають
ремарки:—
— П'ятьсот
на двіста,
коли
Белоку
Карнера
не зробить
на морді
склоку!
Публіка
всюди
на світі
однакова,—
вірять
і чесним
і шахраям
(найкращий приклад
„сбоїна макова“
або підручник
Шамрая),
тому
не зазнавши
ніяких поразок,—
набравши
розписок
та інших ерунд,—
сіда
задоволений писок
і разом

з Карнерою
крутиться
цілий раунд.
Реве
Колізей
найновішої ери,
в слині
з бенуару
вилазить кабан,—
для нього
немає
Белока й Карнери
в буйвол,
що вийшов
пастись
на Rennbahn
І так
за раундом
минають раунди,
як з'їзди
чубів самостійности в УНДО
А там,—
в регламенті арбітра,
в кінці,—
Белока
вколошкують
мертвим забовм
і свіжий
гешефт
прориває фойє—
та рве
самогубців
за комірці.
Цікаво,—
яка ж тут користь
Карнері,—
антрепренер
тисяч
не заплатив,
коли ж—кар'єра,
то жодній кар'єрі
порване вухо
не йде
в актив.—
Боксер
м'ясо
густе й волохате,—
штучно
оброблене
в тоталізатор...
Боксери!
Спробуйте,—
зацікавте
ваших
аматорів
з слиною в зобах,—
не тільки
прийомами
нокавту,
а й так
без прийомів,—
по зубях!

ОСТАННЯ ЗУСТРІЧ З А. П. ЧЕХОВИМ

ДО 25-РІЧЧЯ З ДНЯ СМЕРТИ

Матеріали, що ми їх подаємо, взято з архіву А. І. Смагіна, друга В. Г. Короленка й А. П. Чехова. А. І. Смагін редактор-видавець газ. „Полтавщина“, що відіграла відповідну роль у 1905-1906 р. р. А. І. Смагін—внук декабристів Муравйових-Апостолів. А. І. Смагін допомагав матросові потьомкінцю Матюшенкові, переховуючи його в себе на хуторі поблизу с. Бакумівки, Миргородського повіту в 1906 р., де також переховувалася й учасниця замаху на Олександра II, сестра Короленкової дружини, Парасковія Семенівна Івановська-Волошенкова.

На весні 1904 року,—розповідає у своїх спогадах відомий режисер Євг. Карпов, присвячених останній зустрічі з А. П. Чеховим,—гуляючи набережною в Ялті, я зустрівся з Антоном Павловичем.

Південне гаряче сонце, синє море, чудове м'яке повітря Криму, як видно, цілющо вплинули на його здоров'я. Він немов помолодшав, засмаг, поновішав. Очі неселі. Зовсім бадьорий. Я не вірив своїм очам, як він одужав.

— Який ви бадьорий... Просто чудесний!—сказав я, стискуючи його руку.

— Це з мнюю буває... днями...—соромливо посміхаючись, відповів Антін Павлович.—А ви приїхали відпочити... певно зморилися за сезон?

Я пообіцяв заїхати до Антона Павловича і ми розпрощалися.

Скоро після моєї зустрічі з А. П., на вулицях Ялти появилася крикливі афіші: трупа, що приїздила до Севастополю, влаштувала в Ялтинському театрі виставу: ішов „Вишневий сад“ А. П. Чехова.

Афіші повідомили про те, що п'єсу поставлять на зразок постановки Художнього театру, під доглядом самого автора п'єси. Незадовго перед цим я бачив „Вишневий сад“ у Петербурзі, в постановці Станіславського. Цікаво було поглянути як то виставлятимуть „на зразок Художнього театру“ провінційальні актори й режисери.

Я взяв квитка і на вісім годин пішов до театру.

Минула година, півтори, а вистави не починають. Публіка ремствує. Якесь залаштункові кумасі поширюють чутку, ніби чекають автора п'єси. Публіка хвилюється.

Мало не о 10 годині, нарешті, підняли завісу. Поганенькі пошматовані лаштунки. Бідна обстава. Кілька віденських стільців; певно взята десь тимчасово шафа. За вікном обсіпана нарізаним папером гіллячка, що мусила відображати собою — вишневий сад. Звичайна обстава закинутого провінційального театру.

Уся „поставка на зразок Художнього театру“ полягала в тім, що за лаштунками під час ходу п'єси помічник режисера безнастанно свистів, крикав, тріщав, квакав, пискотів, заглушуючи пташиними й жаб'ячими голосами мову акторів.

Скоро після цієї знаменитої вистави я поїхав в Алупку до Антона Павловича, вирішивши нічого не говорити про виставу „Вишневого саду“. Антін Павлович радо зустрів мене в затишному кабінеті, де зі стін сумно дивилися чудові, повні глибокого настрою картини Левітана.

Чехов, видно, нездужав. Він сів на низу плечима, нервово

потирив руки і часто кахикав. Не встигли ми промовити й двох слів, як Антін Павлович заговорив про виставу.

— Мені переказували, що ви були на виставі,—не дивчись на мене, зауважив Антін Павлович.

— Так...

— Як перекутили!.. Бридота!.. А ще написали в афіші, грають під моїм доглядом... Я їх і близько не бачив... Прогидко... Вони хотять скопіювати Художній театр... І зовсім ремно... Там усю цю складну поставу дають з неймовірною працею, витратою величезної кількості часу, любовним відношенням до всякої дрібниці... Їм це можливо... А тут, кажуть, вони стільки напустили згуків, що згинув увесь текст... По вини слів ніхто не чув... Воно й там, у Художньому театрі, буфафорські дрібниці відтягають глядачеву увагу, заважають слухати... Заступають автора... А вже тут... уявляю собі, що це було... Знаєте, я б хотів, щоб мене грали зовсім примітивно... От, як за старих часів... Кімната... На авансцені канапа, стільці... І гарні актори грають... От і все... Щоб птахів і без буфафорських настроїв. Дуже б хотілося побачити свою п'єсу в такому виконанні... Мене цікавить, чи прозвучить би моя п'єса... Це цікаво... Можливо, що й провалилася би... А може й ні... Хто знає? Театр—справа оманна... Не зумієш... Водночас і приваблива й отидна.

Антін Павлович захопив мене темою. Він заговорив про те взагалі, про його завдання, про акторів, про Свободіна в „Горі фі“, про Комісаржевську в „Ціці“, про В. Н. Давидова в „Нові“, про виконання його п'єс. Про те, як він малює собі дівих осіб своїх п'єс і їх зрозуміли та відобразив актори.

— От хоч би „Вишневого саду“... Хіба це мій „Вишний сад“? Хіба це мої типи?.. Винятком двох-трьох виконань, усе це не моє... Я не життя... Це сіреньке, обительське життя... Але це нудне життя... Мене то робить плаксою, то просто нудним письменником... А я написав кілька томів веселих оповідань і критика виражує мене в якому плакальничі... Вигадують мене з своєї голови, що самим спаде на думку, зажається, а я цього й не гаю і ві сні не бачив... Мене починає обурювати...

Антін Павлович розлювався і дуже закашлявся. Я звів розмову на іншу тему, запитавши, хто з літератури нього буває.

— Андреев тут, у Криму, Блатьєвський... Скиталець...

— А як погордий вид Скитальця... Зовсім не еспанський дворянин походить. Наб'єрежною,—сказав я.

— Це його маніра тріститися... А він чудесний—прост

А. П. Чехов

...яга... Зовсім простий, добрячий і скромний... А талано... Його „Октава“—гарна річ... А погордим його робить жовті ботинки, капелюх і пенсне... Душею ж він зовсім простий...

Ми заговорили про сучасну літературу.

— Наші критики все знімають галас про оскудіння літератури. Усе це стареча балакучість і нічого більше... Навпаки, з'явився чимало талановитих молодих письменників.

Антін Павлович з захопленням говорив про Горького, Андрєва, Купріна, про нові течії в літературі. Він негативно ставився до декадентів, визнаючи їх щирими кривляками, безсистемними наслідувачами чужоземних письменників.

— Нідо чого вони в російській літературі... В них нема ні майбутнього, ані минулого... Якись то люди, що повисли в повітрі... Але вони скоро переведуться, як Горький, Андрєв, Купрін... Їх довго читали...

Антін Павлович думав про Горького, як про талановитого письменника.

— Талановитий, соціальний письменник. Проте він тільки п'єси писав. Це зовсім не вірне... Хоч „На вірних стежках“ дуже гарна річ, але це не драма... „На вірних стежках“ була б куди краще... Горькому треба писати драми, а не драми. Проте, він теж саме сказав і про мейстер-зінгера... Який я, справді, бачу в Горькому?.. Але театр... засмокує людину. Нічого не вдієш... Я вже разів зарікався, писати тільки по-своєму, але не можу... Якось

припада до сцени... Лаю театр і не люблю й люблю його... Так чудне почуття... От і Андрєв почав писати п'єси... „Усі там будемо“...—мовив усміхаючись Чехов.

Непомітно за чаєм ми проговорили годин зо дві.

Антін Павлович поживався, пригадав своє перебування в Петербурзі, розпитуючи мене про знайомих літераторів і акторів.

Тонко, а часом зло, характеризуючи двома-трьома слівцями спільних знайомих, наводячи курйозні засоби творчості драматургів і белетристів, розповідаючи про чудернацькі епізоди з життя літературної богеми, копіюючи гру акторів.

І у всьому цьому, одночасно з дотепністю й гумором було стільки добродушності, стільки любови до російської літератури й письменників.

Я попрощався...

Антін Павлович вийшов проводити мене на ганок. Забавивши Чехова, до нас човажно підійшов журавель.

— Хороші створіння журавлі... От цей, як забачить мене, так і біжить... Любить мене... Шкода мені його кидати... Завтра виїжджаю... Прощайте!..

— А не шкода кидати моря біля вашої дачі Аутки?

— Ні!.. Постійно жити тут скучно. Я відчуваю себе тут, мов на заслання...

Другого дня Антін Павлович виїхав до Москви.

16-го липня (А. П. Чехов помер 15-го липня 1904 року), у селі, де я жив, було одержано телеграму, що Чехов помер за кордоном.

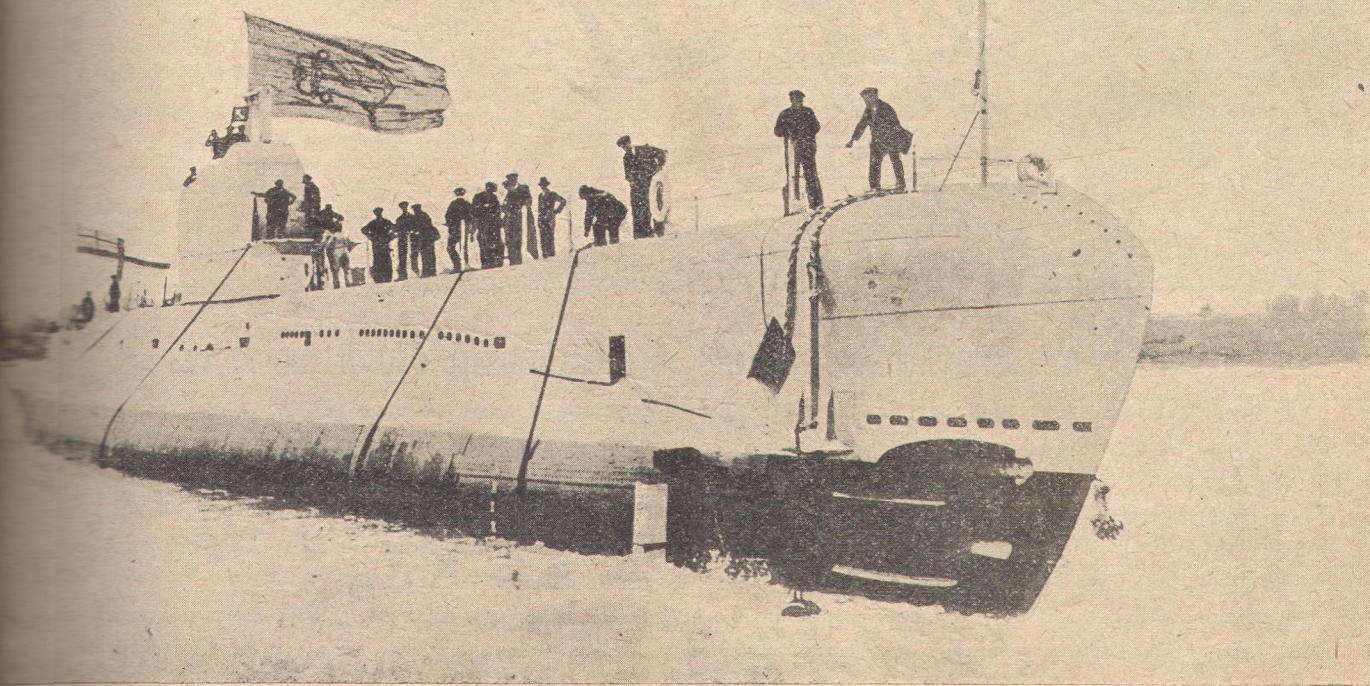
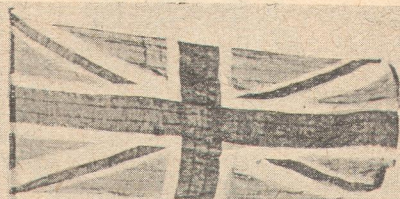

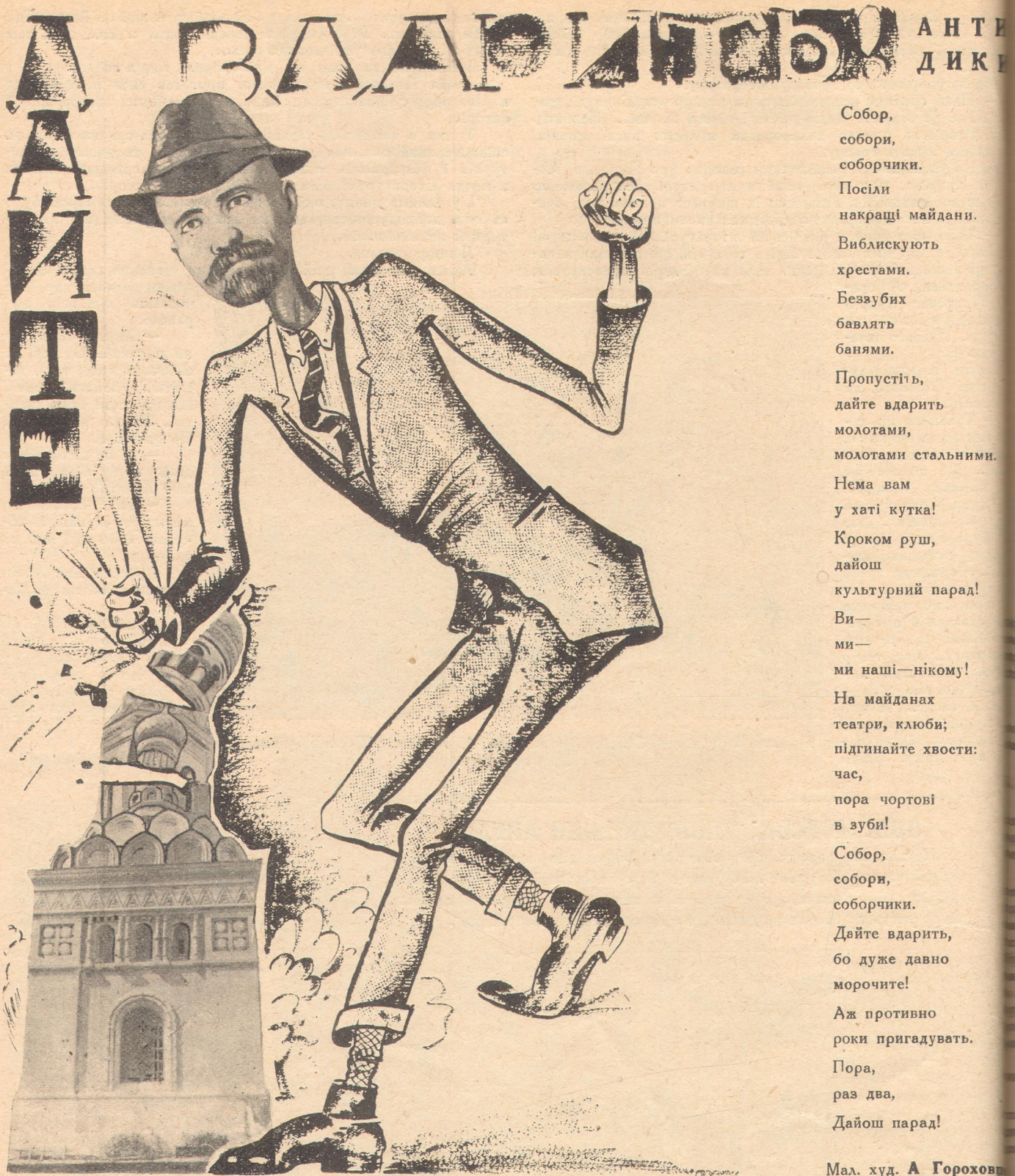
Кімната в будинку Смагіна, де мешкав А. П. Чехов. Село Бакумівка, на Миргородщині

Гр. Рогозівський

НОВІ МОРСЬКІ СПОРУДЖЕННЯ АНГЛІЇ

У Читамських верфях, біля Лондону, нещодавно зпущено на воду новий човен „Парфна“. Збудовано його за останнім словом техніки імперіалістичних держав, що скерована у напрямкові знищення людини. Це тепер зветься „Мирна політика“, а також „заходи роззброєння“.

Собор,
собори,
соборчики.
Посіли
накращі майдани.
Виблискують
хрестами.
Беззубих
бавлять
банями.
Пропустіть,
дайте вдарить
молотами,
молотами стальними.
Нема вам
у хаті кутка!
Кроком руш,
дайош
культурний парад!
Ви—
ми—
ми наші—нікому!
На майданах
театри, клюби;
підгинайте хвости:
час,
пора чортові
в зуби!
Собор,
собори,
соборчики.
Дайте вдарить,
бо дуже давно
морочите!
Аж противно
роки пригадувать.
Пора,
раз два,
Дайош парад!

Мал. худ. А. Горохов

ДЕ БУДУВАТИМЕТЬСЯ НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ОПЕРНИЙ ТЕАТР

Навколо цього питання знялася ціла дискусія щодо місця, де будувати театр.

Виникло аж три варіанти:

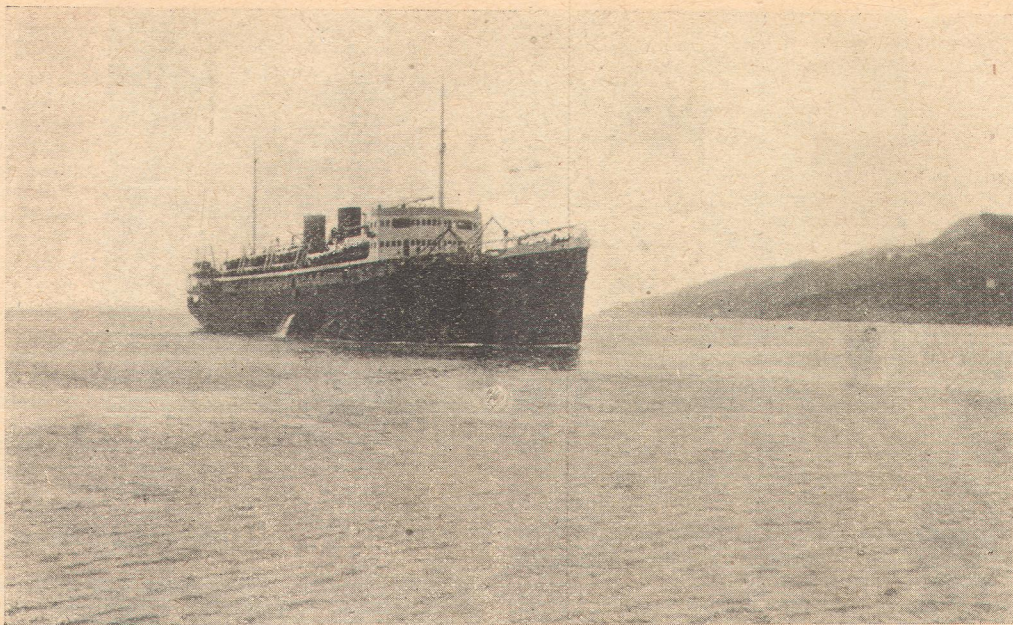
- Недалечко від Будинку Держпромисловости.
- Майдан Рози Люксембург.
- Площа, де стоїть Мironosiцька церква.

Наш співробітник—поет Антін Дикий, старий антирелігійник і щирий прихильник театрального мистецтва, особливо

оперного, зокрема балетного, одразу ж приступив до розв'язання цього екадного питання, зупинилися на третьому варіанті.

Як і слід активному громадському діячеві, Антін Дикий не терпить розриву між словом і ділом: Не встиг сказати „дайте вдарить“—і вже б'є.

Гадаємо, що, коли А. Дикий почав розчищати площу для нового оперного театру, то тут йому вже й бути.

„Крим“—найкращий теплоход нашої торговельної флотії

ПАРОПЛАВ БЕЗ ПАРИ

Смуглий чоловік—з брунатним кольором обличчя—пошарпану шклянку чаю. Він пив повільно—з перервами, пошарпав шклянку на розгорнуту газету. В лівому кутку чорна фізіономія гучномовця задихнулася, закашлялась і зачистим „медом“ опереткової прем'єрші.

За ілюмінатором плюскалося море.

Чай випито, газету прочитано. Чоловік підвівся і повільно, але твердою ногою, широко розставляючи ноги, пішов до каюти.

За дверима каюти—дві нижні койки, умивальник, шаховка, шаховий набір, надто багато простору.

Це була каюта палубного матроса, що першу половину трудового життя провів у низькому кубрику, на третій койці, де під сильні шторми голова вибивала дрібну пляму на залізній, розпеченій машиною, стелі.

В останні роки на радянських суднах палубного матроса переселили до другого ярусу, ліквідувавши третій. Комісія охорони праці, що складалася зі своїх же хлопців—матросів, довела неможливість жити людині там, де навіть вантажів загрузає матрос. Але перебудувати палубні приміщення команди не змогли. І в далеких переходах, коли пасажирів коротали дні читанням та газетами в просторій каюткомпанії і на палубі, — матросу в кубрику матрос, з трудом перевертаючись на третій койці, заспокоював себе близьким берегом з широким портовою шинку, де, здавалося, можна було, нарешті, зранити заціпенілі від скарлюченого лежання суглоби.

А коли й був на цьому радянському судні червоний куточок, то швидше скидався він на клітку.

Нове ж судно—перше побудоване за радянськими проектами, звалось теплохід „Крим“ і, коли будував його для Радянського Союзу Крупп, він ніяк не міг зрозуміти, навіщо віддавати стільки уваги команді й пасажирам третьої класу.

Крупп вважав за химерне чудацтво вимогу радянських конструкторів відвести спеціальний відділ для червоного куточка третьої класу і встановити вентилятори в матросських приміщеннях і третій класі.

Ну, звичайно ж, це фантазія більшовиків.

Але виявилася, що ці „фантазери“ були догадливіші від радянських інженерів. Коли Крупп здавав Радторгфлоту теплохід, заявив, що машина робить на газойлі. Це дороге паливо. А наші техніки придивилися до машини, випрошували толоки, дизелі, пройшли першим рейсом з Кіля до Одеси і сказали: тут справу можна спростити.

Головний механік, комунар—тов. Титов запропонував: „перейти на нафту—машина витримає“.

Обміркувавши питання всім колективом нижчої команди переробили що треба, і перейшли від дорогого газойля до дешевої, але такої ж практичної нафти. Суха мова цифр говорить про цю справу так: тона нафти коштує 44 крб., а газойля 104 крб. На добу теплохід потребує 17 тон палива, отже економія перевищує 1000 крб. за кожен добу.

Зараз про це розповідає капітан теплоходу в ясній і веселій командній їдальні.

Цей високий чоловік 35 років водить судна Чорним морем—раніше, як капітан „непевний щодо робітничого питання“, а з часу революції, як капітан-комуніст.

На „Крими“—кращому теплоході не тільки Чорного моря, а, здається, і всієї нашої торговельної флотії, він з першого дня народження судна в кільських корабельнях. Зараз він гаряче й темпераментно говорить про свою дитину.

Судна й моряки з давних давен відомі охайністю, чистою і зовнішнім блиском, але всередині, в машинних надрах постаті паровичників і їхні спитні обличчя, засипані вугляним порошком, сліпучі білки й зуби гострим контрастом вирізняються на тлі чорних масок і через це моряки стають подібними до оперних музикантів.

На „Крими“ цього немає—тут уся машинна команда одягнена чисто і просто, як на міській електростанції. Тут уся ця машина, що може вмістити понад 1000 пасажирів, обслуговує лише 16 чол., включаючи monterів, освітлювачів і головного механіка.

Після „Криму“ йде „Грузія“, що викликала зараз „Крим“ на соціалістичне змагання. Закінчують „Абхазію“ й „Аджарію“ та ще два величезних пасажирських теплоходи. І, коли останні два буде одержано від Круппа, ми почнемо будувати перші два, свої радянські теплоходи. Одеський „Марті“ вже блискуче склав спробний іспит, давши два, поки ще мініатюрних, рівняючи до велетня Крима, теплоходи „Зарю“ „Зарницю“.

Та крім того, „Абхазії“ й „Аджарії“ теж не можна буде вважати за цілком німецькі судна. Основне—дизелі—будуть наші, радянські.

Німці з незадоволенням згадують про це, та нема чого робити.

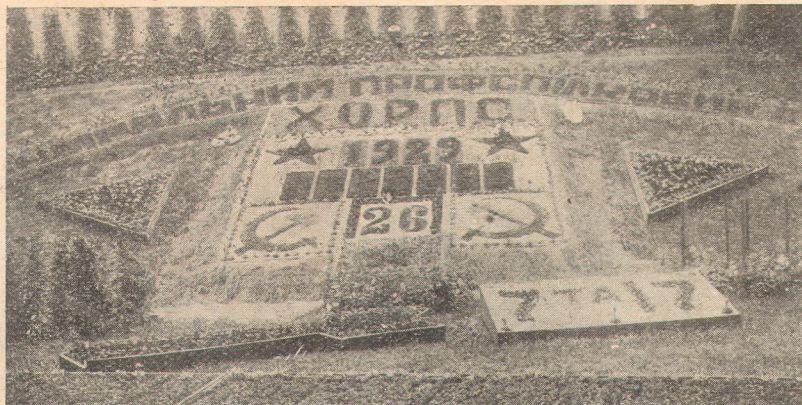
Наші заводи, йдучи тим самим темпом розвитку, як і досі, за два-три роки готовими, відлакованими випускатимуть своїх велетнів.

І тоді останній Крупп випустить зі своїх заводів останній теплохід. Далі теплоходи випускатимуть німецькі робітники.

М. Бєтетів

Н А Ш

Мірко

С А Д

Журний

Це було якось у травневий вечір. Харківська флора тільки почала братися зеленню, а з Клочківської вулиці знімалася звичайнісінька харківська курява перед дощем.

В той день мало відбутися урочисте відкриття саду—місяця розваги для трудящих столиці після роботи ввечері та в дні відпочинку.

Сезонні робітники—сільські парубки й дівчата обкопували останні молоді дерева та скородили граблями свіжу ще, вохку від снігу землю. Художні та адміністративні керовники саду метушилися. Треба було випробувати всі запозичені частково з московського саду, частково... з віденського Пратеру „знаряддя“ розваги та перевірити всі культурні куточки саду—клуби, читальні, книгозбірні.

Яхт-клуб на суходолі—новина, біля нього найбільший на товп цікавих.

Недалечко на лавці розсілися молоді парубки, що закінчили грабарські роботи в саду та чекали на відкриття.

Вперше, очевидно, прибули здала до міста, бо їх дуже цікавить каруселі... та духовна оркестра музики.

— Отак би весь час тут сидів та слухав би й дивився—тільки як його до цербкоопу записатися, щоб хліба купувати...

Неточна урочистість

На урочисте відкриття профсоюзного саду адміністрація запрошувала дуже ввічливо спеціальними „візитками“, де зазначала, що свято відбудеться точно о 8 й годині в закритому театрі саду.

Але... гості прибули вчасно, а господарі запізнилися на півтори години і прийшли саме тоді, коли перша весняна злива зігнала усіх прошених і непрошених до закритого помешкання...

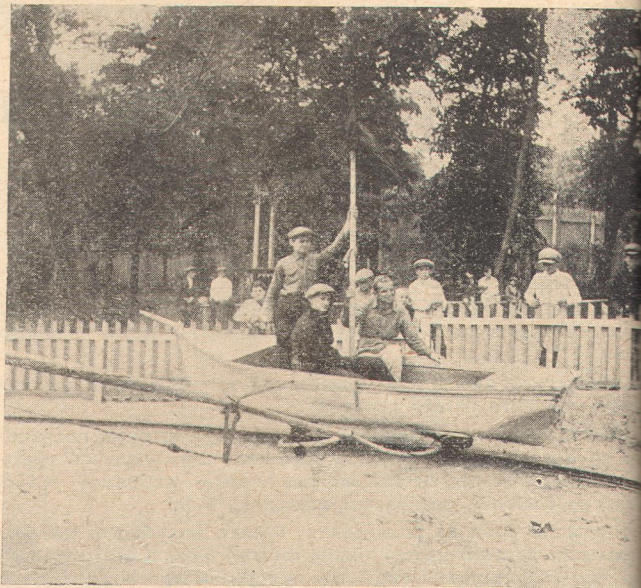
— Не було щастя, так нещастя допомогло,—загомоніла зала, коли адміністратор сповістив, що урочистого докладу не буде, бо докладач не прийшов, а відбудеться тільки концерт...

Як видно, аудиторія прагнула розваги. Так із розваг почав працювати харківський профсоюзний сад.

Одного саду мало

Установа само собою дуже цікава й дуже потрібна нашої любі задимленої й закуреної промислової столиці УСРР. Одне тільки лихо—Харків надто розрісся та ве

і одного такого саду для нього мало. Суботами і неділями в профсоюзному саду буває по 25 тис. відвідувачів. Увечері головний алеї ніде ступити вільним кроком, щоб не зачепити сусіди. А біля яхт-клубу, аеродрому та інших місць розваг стоїть звичайнісінька черга, як до цербкоопу.

Похвальна, отже, ідея Окрвиконкому й Міської ради, яка в місті в Сокольниках та Помірках, в цілинному лісному масиві утворити великий культурний парк, щось на зразок льонського лісу.

Слід сподіватися, що цю ідею буде реалізовано вже досить скоро. Бо справді, ні профсоюзний сад, ні навіть комунальний парк не можуть вже настати свіжого повітря для легіонів півмільйонного міста.

А поки що відпочинемо в профсоюзному

Рівнісенькі, широкі, посипані дрібним піском алеї, освітлені дощами й поливалками клумби квіток ароматно пахнуть у теплі старих дерев.

Городники—майстри своєї справи—змусили різноманітні квітки й квіточки рости календарем та показувати відвідувачам чудових весняних днів та ще кращих вечорів.

Пальми й олеандри також вийшли із теплярень на харківське сонце та гріють своє соковите м'ясисте листя.

Приємно посидіти в літній вечір у гамірливому саді, в таночні носом озон, а вухом чарівні мелодії Вагнера, Шопена, Шуберта та інших славетних українських композиторів...

До речі, роботу саду майже українізовано. Про це свідчать двоє чи трьохденні гастролі театру ім. Франка (кажуть, що цих гастролів адміністрація саду дещо заробила), виступи двох чи трьох бандуристів, дует на тему „Коли розлучаються двоє“ та взагалі розпис театрального сезону ленінградських та

театрів і буфонад... Між іншим, приємне враження викликають українізовані повітряні гімнасти, тільки, на жаль, майже нічого не говорять.

Весело піти до лабіринту, де за кілька копійок можна на годину, чи й більше почувати себе в ролі лева або леопарда, загнаного у вольєру.

А ще краще, звичайно, політати на „Розриві“, „Ультиматі“, чи „Бабушкіні“ або „Чухновському“ під командорський жест начальника аеродрому та скрип намазаних дротів.

Ят-клуб—це тільки така гучна назва.

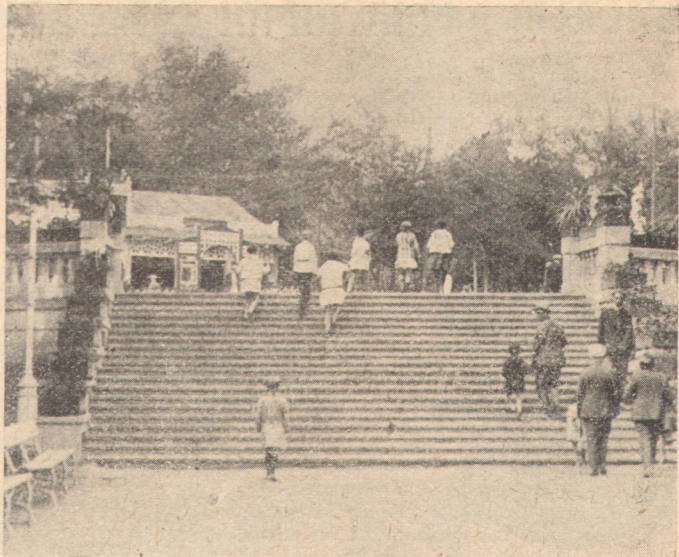
Насправді ж у клубі крім рятувального круга та котвиці є один човен і той не плаває по воді, а котиться собі туркотом на залізних роликах по залізній намазаній

Все ж на цьому човні можна занедужати на морську хворобу. Від великого аллюру він запирає дух не менше, ніж на запланованому аеродромі з чотирма аероплянками.

Про каруселю й казати нічого—весела установа, особливо, коли вона кружляє з наїзниками на баских дерев'яних кониках запального „комаринського“ при гармошці й бубні.

Страшно весело й безтурботно.

Ще буває веселіше, коли на переповнених різноманітними алеях місцевий (харківський) Дон-Жуан підставляє

Страшно весело. Шкода тільки, що в такого роду невинні жарті втручається обов'язково хтось третій з червоною перев'язкою на рукаві—охоронець громадського порядку в саду.

На жаль, навіть і тепер, коли третій фронт став невід'ємною частиною великого загального творчого процесу пролетаріату, ще не виполотили бур'янів хуліганства із наших культурних вогнищ—садів.

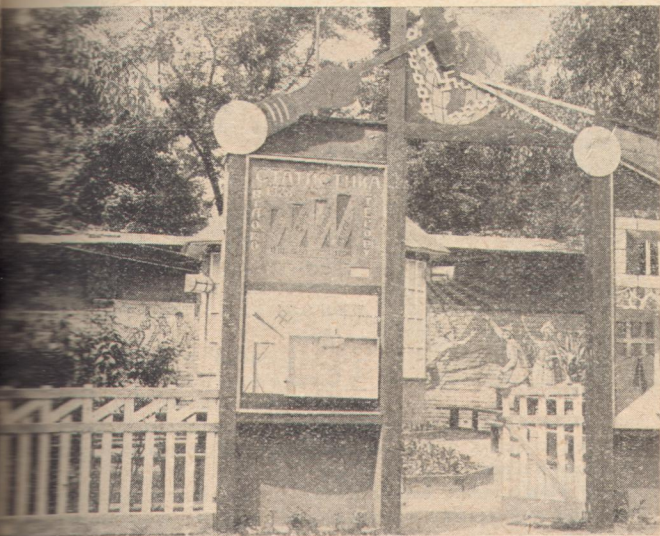
Куди краще було б оцим Дон Жуанам піти до одного з численних профсоюзних клубів в саду, почитати там хорошу книжку чи журнал один, другий, або хоча б прочитати та вдуматися в гасло: хуліган—ворог культурної революції.

Можна також ще піти до тиру або на кіно-сеанс, до добре впорядкованого літнього театру, а ще краще, слухавши акорди чудової оркестри, дивитися, як тисячі й десятки тисяч вогнів мерехтять цілими сузір'ями над електрифікованою Іванівкою, Холодною та Лисою горою.

Профсоюзний сад у Харкові чудове місце для відпочинку й розваги. Не тільки для молоді але й для дорослих робітників.

Втомившись цілоденною працею, наковтавшись хавківської, особливої, несмачної пілюги, можна компенсувати витрату енергії в затишних ароматних алеях саду. Свою роль санітарного оздоровлення столиці сад виконує, як то кажуть на всі сто процентів.

В буфетах церобкоопу ніяких спиртualiй. Нарзан, Боржом і наш український Миррад панують тут над усе.

місцевій також Беладоні, заявляючи з еншукано чарівною люб'язністю справжнього джентльмена: „Не будьте курйозная“ або ще люб'язніше: „не хотіла лі пройтїца“.

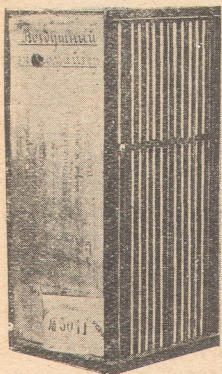
СТУДИЯ ДЕРЖАВНОГО МОСКОВСЬКОГО МАЛОГО ТЕАТРА

У профсоюзному саді вже довгий час гастролює трупа студії малого театру, користуючись незмінним успіхом у широкого кола глядачів. Студія демонструє свої неабиякі досягнення в досить широкому і різноманітному репертуарі і цілком виправдує характеристаку „всмішливого театру“, що її надали студії в Москві.

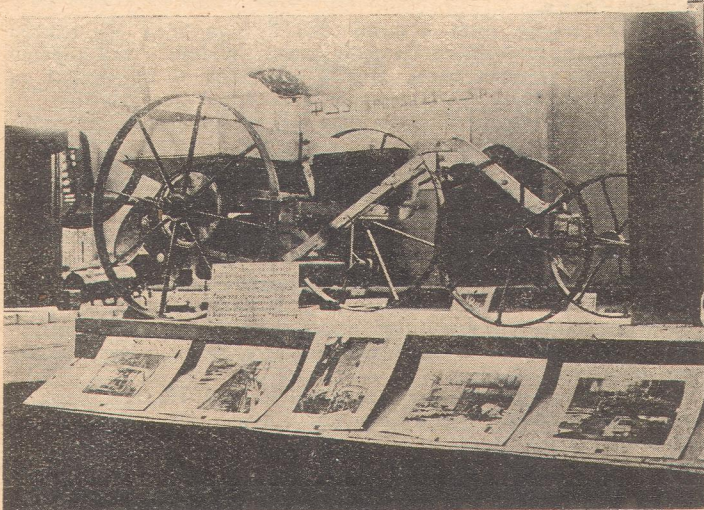
ВИСТАВКА РОБІТНИЧОЇ ДУМКИ

В харківському комунальному парку влаштовано безплатну для відвідувачів Всеукраїнську виставку робітничого винахідництва. Такого роду виставки якнайкраще та наочно переконують, який величезний творчий процес охопив широкі шари робітництва, головне у важкій та копальневій промисловості.

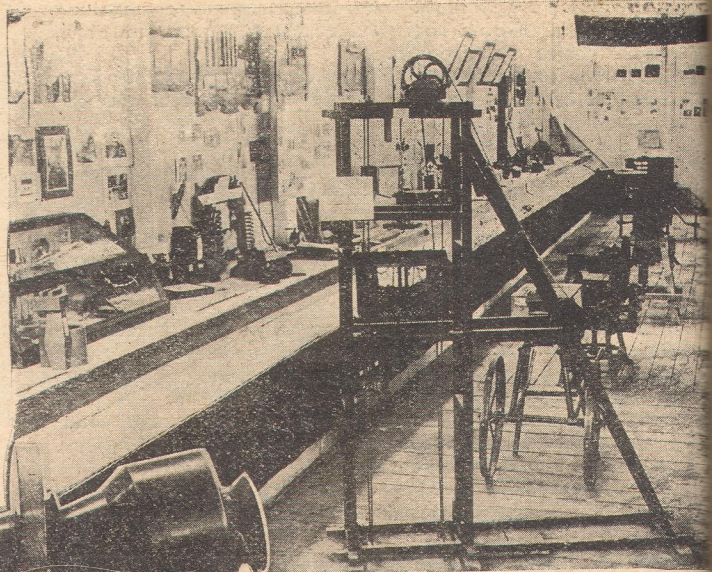

Повітряний економайзер для паровиків доменної паровичної.

їх на виробництві. Павільйон Всеукраїнської виставки винахідництва має понад 400 експонатів.

Картоплесаджалка — винахід тов. Поуха.

Парашют, що затримує шахтарську клітку, коли увільняється ливна. Винахід робітників т.т. Соколомеді і Білана

Газовий паливник додбродного газу.
Сист. інж. Свідерського і Свєтла. Зб. ін. т. Держинського.
Упорядкування існуючих паливників дає економію 500.000 крб. на рік.

Треба відзначити, що в англійських копальнях у цьому розумінні нічого ще не вдосконалено. Там клітка тримається спускається тільки на одній ливні.

Цікавий винахід інженера Свідерського й Свєтла кайла на заводі ім. Держинського. — Газовий паливник для спалювання нечистого газу в доменних печах під казаном. Цей винахід дає понад 300.000 економії на рік.

— Повітряний економайзер до паровиків доменної паровичної дає велику ефективність теплової енергії. Пристосування його нині на Сталінському металургічному заводі. Цей винахід дає також значну економію.

Дуже цікавий і цінний винахід робітника заводу „Комінтерн“ в Дніпропетровському — т. Кузнецова. Тов. Кузнецов, за допомогою вмілого сполучення звичайнісного заліза з вуглицем, виробляє надзвичайно тверде залізо. З цього заліза виробляється струмент. Звичайнісінька, так би мовити, бляшана пила з цього заліза ріже сталь.

На жаль, як сказали на виставці, т. Кузнецов держить свій винахід у секреті, і через те його не можна пристосувати ширше по інших заводах.

Практичне пристосування в нашій радіо промисловості має винахід тов. Света, конструктора заводу „Українрадіо“. Цей винахідник сконструював нову машинку для намотування „стілних кохків“ шпульок для радіо.

З погляду машинізації сільськогосподарства має велике практичне значення винахід тов. Поуха — картоплесаджалка. Її може обслуговувати одна людина. Цей винахід, запевняють, кращий за американську картоплесаджалку.

Штампувальні машини, машини складніші за друкарську машинку для визначення металових зразків, прилад для гнуття металових рурок, машина, що складає двічі рівнесенькими рядами джиків, живосрібловий вимикач для шахтарів (працює за 4 чоловіка) і т. д.

Звичайнісінька дерев'яна лінійка з безліччю цифр та логарифмічних розрахунків дає змогу планувати виробництво на заводі.

Цікаві, корисні винаходи, цікава сама виставка. Про це свідчать численні нотатки в книзі для відвідувачів.

М. Е.

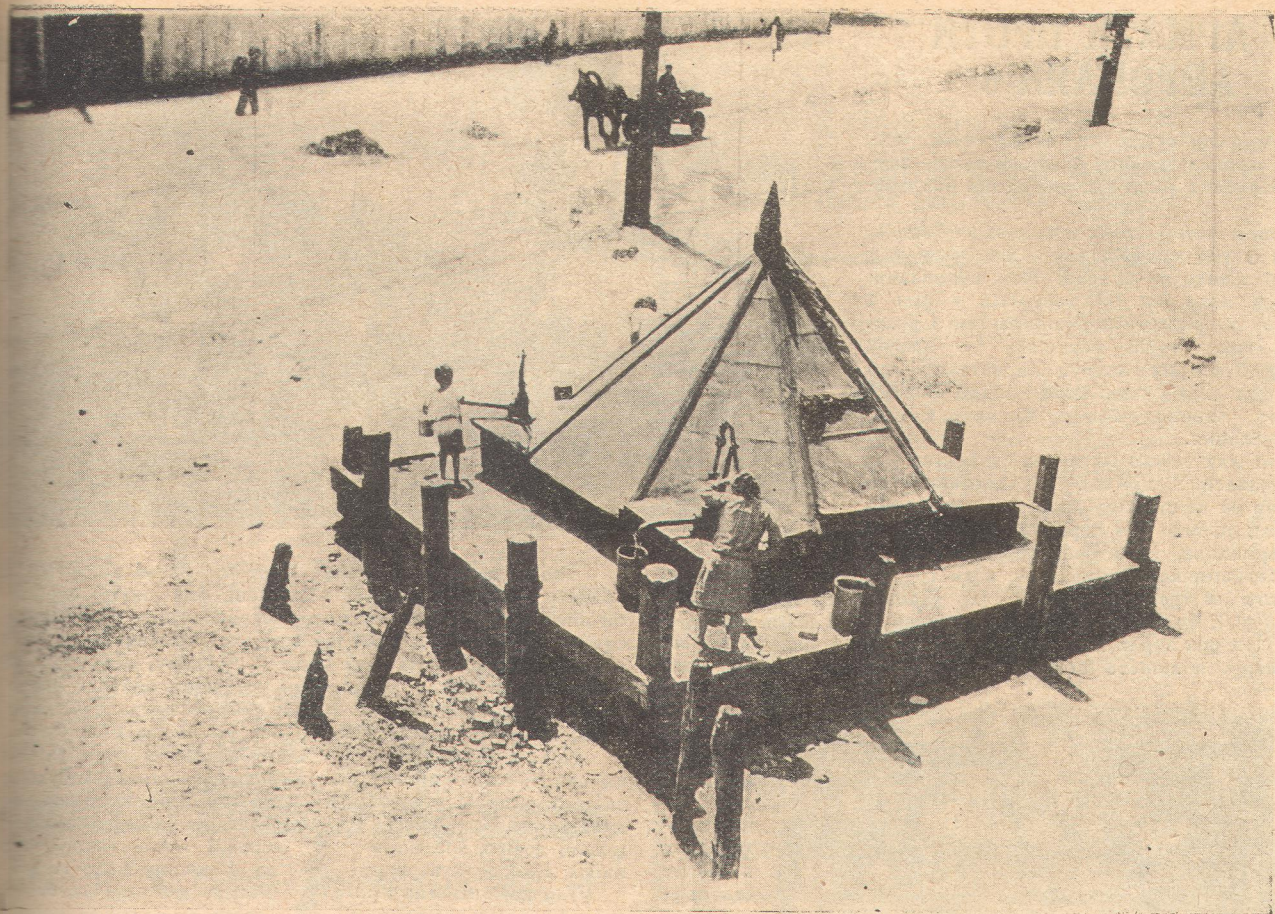
Загальний вигляд павільйону виставки

Деякі з них набули вже навіть всесоюзного значення та дали великі суми економії на заводах.

Недавня катастрофа на шахті „Марія“, де загинуло 27 робітників, ще раз з усією категоричністю виступає про потребу вдосконалення шахтарських кліток. В цьому напрямкові енергійно працює робітнича творча винахідницька думка.

На малюнку подаємо модель так званого парашюта. Він затримує клітку при спуску шахтарів, коли увільняється ливна, що держить цю клітку. Винахідники парашюта — робітники Соколомеді та Білана (копальня „Ветка“, Сталінський Рудкомбінат). Винахід цей ще не зовсім удосконалено — парашют ще надто швидко затримує клітку, коли вона падає. А треба цю затримку зробити повільнішою, щоб клітка зупинялася хоча б так, як наприклад зупиняється ліфт...

Слід сподіватися, що й цього буде досягнуто.

Білгородська криниця

КОЛО БІЛГОРОДСЬКОЇ КРИНИЦІ

Білгородській вулиці тиша. Коли-не-коли пройде, по-кидаючи відрами, жінка з найближчого будинка, що прилі-гає до підгірка, пропливе, гублячись у густій тіні вздовж тину, квавлива постать прохожого. Іноді тишу вулиці порушує сигнал сирен автобусів, що лишають по собі бликнучу диму бензини.

На початку Білгородської вулиці проти саду (кол. „Жемчу-жок“) під конусуватим червоним дахом сховалася криниця. З криниці зупиняються вози і проїжджі селяни накачують підіймами холодну чисту і добру джерельну воду.

Там м'сяцями зсувається вниз, розкриваючи зеленуватий піщаний ґрунт, що відбив сліди тисячоліть (в 1913 р. на бері було знайдено мамонтові кістки).

Тут, на цій тихій загородній вулиці, можливо, і захована історія виникнення Харкова. Є думки, що первісне заселення відбулося коло Білгородської криниці і що звідси місто розрослося вздовж берега і вгору до нинішнього Тевелева.

Дієвий історик і краєзнавець Топчєв записав зі слів 104-літнього старожила на початку 19 століття переказ, згідно з яким Харків виник не пізніше 20-х років 17 сто-ліття коло Білгородської криниці на болотистому березі річки

Харків. Це не суперечить історичним даним про виникнення Харківської фортеці на височині, де тепер Окрвиконком. Можливо, Харків виник не пізніше 20-х років 17 століття, коли сюди приходили переселенці дрібними партіями по кілька чоловіка і поодинокі.

Дрібні партії повинні були оселятися в місцях захованих зрештою степових хижаків—в лісах або серед боліт, відкриваючи шлях ворогам.

Береги річки Харкова цьому сприяли. Болотисті береги її вкривав густий непрохідний ліс, що тягся горою аж до нинішнього собора.

Ще одна обставина сприяла: тут була криниця. Вода харківських річок мало придатна для пиття і переселенці повинні були шукати місця для житла коло Білгородської криниці. Тут і оселився в 20-х роках 17 століття Харитон чи Харко.

За деякими відомостями, він був пасічник, за іншими—розбійник.

Не виключено однак можливості, що він був пасічником і розбійником.

Перекази, зв'язані з думкою про виникнення міста коло Білгородської криниці, трималися довго і опісля їх було зафіксовано в деяких розвідках.

Років із сто тому на харківському базарі було придбано картину невідомого художника, де було змальовано фундатора Харкова—Харитона чи Харка. Картина ця зберігається нині в музеї ім. Сковороди, але висить у такому кутку, що знайомитися з нею майже неможливо.

За катерининських часів академік Зуєв записав переказ про Харка.

* * *

Сонце заливає яскравим промінням Білгородську вулицю. Каміння бруку розпеклося і пашисть гарячими хвилями повітря. Коли-не-коли проторохтить вулицею віз та загуде сирена при-садкуватого зеленого автобуса, що хутко й плавно пробіжить на передмістя.

Десь тут, на березі річки, загубилася майже трьохсотлітня таємниця виникнення міста.

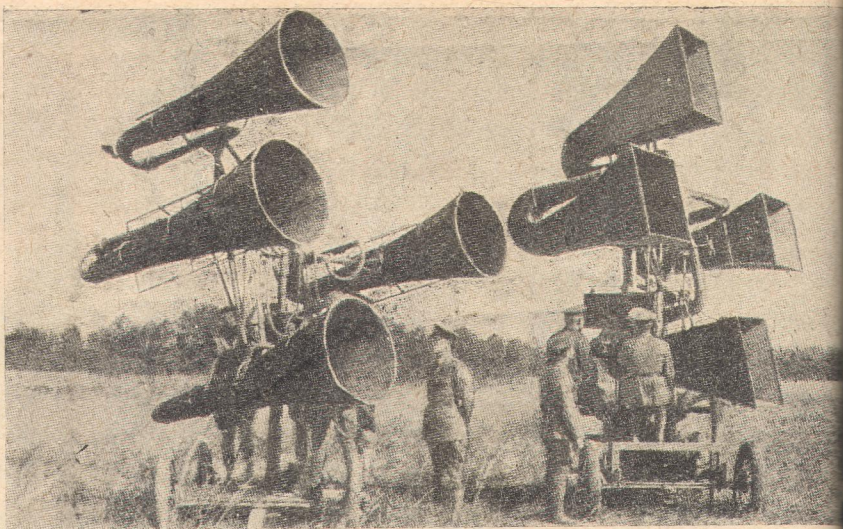
Івік

ГАРМАТИ ПРОТИ АЕРОПЛЯНІВ

В Америці винайшли автоматичні гармати і прилад до них, дякуючи якому гармати можуть стріляти в аеропляни без промаху.

Останні чотири роки провадилося і в день, і вночі спробне стріляння з цих гармат у ціль, що літала на буксирі біля аеропляна. Робилося мало не 60 пострілів у ціль і кожна була продіравляна шрапнелею і деякі падали, коли набій перерізав $\frac{3}{16}$ цалеву сталю лину. Характерно, що підчас цих дослідів не зазнав аварії жодний аероплян, жодний авіатор, бо таке влучне було стріляння.

Дані для такого влучного стріляння дає нововинайдений прилад. Спрямований на аероплян за допомогою двох телескопів, він не тільки робить без перервни вирахування лету аеропляна, його швидкості, напрямку, але й безпомилково вираховує, коли треба вистрілити й зазначає також як треба направити дуло гармати, щоб вистрілити поперед цілі, бо минає кілька секунд поки набій долітає до аеропляна. При цих вирахуваннях береться на увагу швидкість, напрям вітру, щільність повітря і напрям набою. Автоматична гармата, рухаючись електрикою на підставі даних приладу, стає в певне становище і стежить а ч и

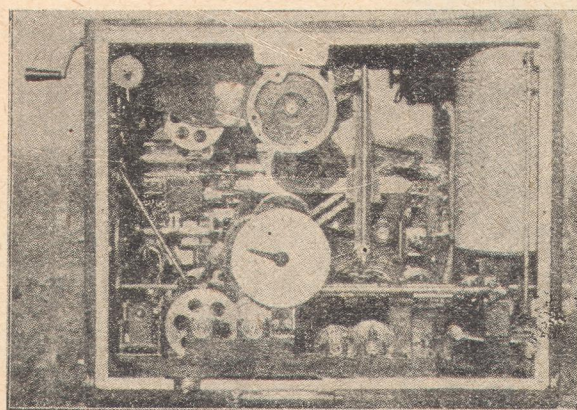

Вночі аеропляни можна викрити лише по шуму і свисту повітря. Особливі поліпшені, так звані слухові би вистежують аеропляна по згук, визначають приближення ще їх лету. Тоді потужні прожектори спрямовується на м вказане трубами. Як уже довели досліди, аероплян, раз трапивши на світло прожектора, не може вийти з нього, маневри не проробляв і тільки во прожектор освітлить а плян, автоматична гармата стріляє на нього мов удень.

Коли в майбутній знаряддя, то не менш тична гармата і нічого вуватимуть до щенту цілком досить 105-мілім набой якої летять угору Так кожний день при вовної техніки, що темпом позаду всі „досягнення“ ми

війні аероплян стане за стра страшним знаряддям буде авт боятися, що аеропляни зру міста. Для знищення аероп етрової автоматичної гар на височину мало не в 7 м носить все нові удосконал свого розвитку залишає да рних конференцій.

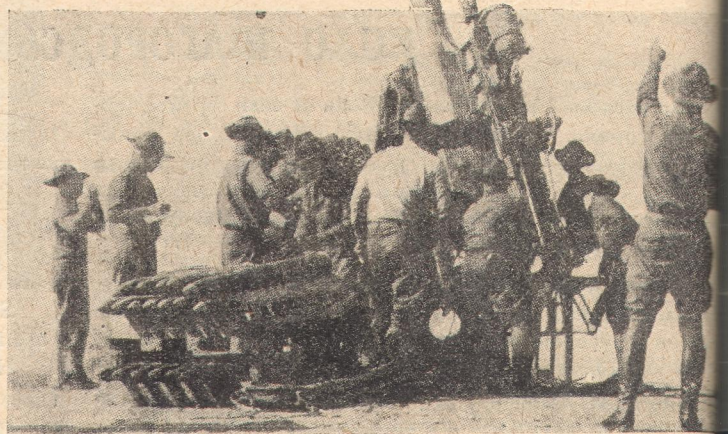
Е. Зе

кроком за аеропляном, стріляє в потрібну секунду. В конструкції гармати зроблено деякі поліпшення, так що набой скорше досягають цілі, а набоям надано уздовжної форми, що ставить менший опір повітря.

Нова 37-міліметрова автоматична гармата вистрілює за хвилину мало не 90 набойв вагою в фунт і в фунт з чвертю. 105-міліметрова гармата для захисту міст і берегів вистрілює за хвилину 33 фунтові набой угору на височину 11 тис. ярдів, а поземно на 19 тис. ярдів.

Підчас стріляння в ціль, що є на відстані трьох миль над гарматою, дійсність пострілів сягала 40%. Цей процент збільшується для чотирьох-цалевих гармат, що вистрілюватимуть за хвилину 100 разів.

НА НАШІЙ ОБКЛАДИНЦІ: ФОТО—М. КОЦЕНКА—КОСОВИЦЯ

ФОТО-ХИМ-ТРЕСТ

Москва, Рождественка, 5

Телеф. №№ 5-07-50, 5-64-58 и 81-17

ЛУЧШИЕ:

ФОТО

- ПЛАСТИНКИ
- БУМАГА
- ПРИНАДЛЕЖНОСТИ
- ХИМИКАЛИИ

Редактор Е. Касяненко

Видавництво „Вісті ВУЦВК“

Окріт № 837/кв.

Держтрест „Харполіграф“. Друга друкарня ім. В. Блакитного

Зам. № 5272

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИНСТИТУТ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЙ
ЭНДОКРИНОЛОГИИ

НАРКОМЗДРАВА

ВЫПУЩЕН

В ПРОДАЖУ

СПЕРМОКРИН

СЫТАН

назначен к при-
емлению при
старении,
малом без-
силе, старче-
ской слабости,
сперматоскле-
зе и мало-
кровии.

КЛИНИЧЕСКИ

ПРОДАЖА

во всех апте-
ках и магазинах
сангигиены.

ЦЕНА

флакона 30.0

1 р. 50 к.

ПРОСПЕКТЫ ВЫСЫЛАЮТСЯ ПО ПЕРВОМУ ТРЕБОВАНИЮ

МОСКВА, 11, Б. Николо-Воробинский пер., 10

ХАРЬКОВСКИЙ ЗООЛОГИЧЕСКИЙ САД

ОТКРЫТ

ЕЖЕДНЕВНО

ШИРОКО ПОПОЛНЕН животными,
птицами и пресмыкающимися ме-
стной и иноземной фауны.

ПО ПРАЗДНИЧНЫМ ДНЯМ

КАТАНИЕ
ДЕТЕЙ

на пони, осликах и верблюдах

Сад значительно благоустроен

ИМЕЕТСЯ БУФЕТ

ИГРАЕТ ОРКЕСТР ДУХОВОЙ
МУЗЫКИ

ВИЙШОВ З ДРУКУ

СПЕЦІАЛЬНИЙ ПЛАКАТ, ЩО ОХОПЛЮЄ 3 ВИДИ

ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- а) забезпечення пенсією робітників на випадок старости,
- б) забезпечення пенсією робітників освіти за вислугу літ,
- в) забезпечення наймитів.

Плакати викладені в схематичній формі (у запитаннях і відповідях). В ньому легко орієнтуватись кожному, хто цікавиться питаннями пенсійного забезпечення

Ціна плаката 20 коп. Замовлення не менш 5-ти примірників надсилаються післяплатою. Замовлення надсилайте: м. Київ, Воровського 19, „Книжкеспед Вісті ВУДВК“.

АКЦИОНЕРНОЕ
ОБЩЕСТВО

„ГАРМОНИЯ“

ГРОМАДНЫЙ ВЫБОР

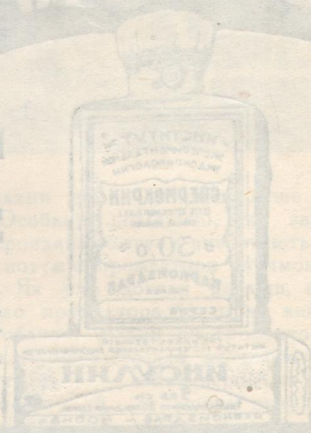
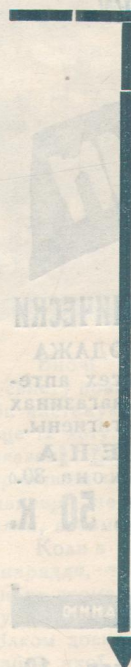
ВЕНСКИЕ ГАРМОНИИ и БАЯНЫ

СТРУННЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ, БУБНЫ И БАРАБАНЫ,
а также полное оборудование великорусских оркестров
ВЫШЕЛ НОВЫЙ ПРЕЙС-КУРАНТ № 5, который высылается за две деся-
тикопеечные почтовые марки, вложенные в конверт.
Правление и Главный склад, Москва, Никольская 1/д.

наркозавити

правление

БЕРДЯНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ

КУРОРТ

ГРЯЗЕЛЕЧЕНИЕ,

Институт физических методов лечения
(ЭЛЕКТРОСВЕТОЛЕЧЕНИЕ, ИНГАЛЯТОРИЙ,
ГИДРОПАТИЯ, УГЛЕКИСЛЫЕ ПАРКИ, ВАННЫ)

АВТОБУСНОЕ и ЖЕЛЕЗНОДОРОЖ-
НОЕ СООБЩЕНИЕ С ГОРОДОМ

Для рабочих, служащих и их семейств **ПО АМБУЛАТОРНОМУ**
ЛЕЧЕНИЮ шестимесячное **КРЕДИТОВАНИЕ**
под гарантию учреждения

Амбулаторные больные **ПОЛУЧАЮТ** из курортного
распределителя **ХЛЕБ и САХАР**
по нормам для санаторных больных

На курорте функционирует **ДИЕТИЧЕСКАЯ СТОЛОВАЯ**
В ГОРОДЕ ОТКРЫТО КУРОРТНОЙ ПОЛИКЛИНИКИ
ОТДЕЛЕНИЕ

На курортном пляже **ДЕТСКАЯ ПЛОЩАДКА** под ру-
ководством опытного врача-педагога

